

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in judicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 1. De Gradibus Cognitionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](#)

532 Tract. In Lib. III. Decretal. Quæstio XXVII.

de pæct. convent. 4. in qualibet fideicommissum relinqui potest. §. Præterea, Institut. de fideicommiss. hæred. suppon. 2. in successione legitima computationem graduum fieri juxta computum juris civilis; cum in hoc casu, quod hereditates, deferratur hæreditas juxta gradus prærogativam, sic, ut proximior in gradu, prior sit in successione, & remotiorem excludat. §. Si plures, Institut. de legit. agnat. successi.

§. I.

De Gradibus Cognitionis.

2315 IN hac quæstione nomen *Cognitionis* sumitur generaliter, nimirum pro *consanguinitate*, unde sub eo veniunt tam *Agnati*, quam *Cognati* strictè, ac specificè accepti; hi enim sunt, qui ab aliquo, per *sexum fæmineum*; illi, qui per *virilem* mediatae, vel inmediate descendunt. Triplex communiter constituitur linea cognitionis, seu consanguinitatis, quia triplici modo contingit aliquos nobis consanguineos esse, vel enim sunt Parentes nostri, aut Avi, Aviae &c. nimirum illi, qui nos genuerunt, *unserे Eltern/ und Vor-Eltern/* & constituant *lineam*, seu ordinem *ascendentium*, vel sunt, quos nos genuimus, vel, qui à nobis per generationem immediatam, vel mediatam descendunt, ut Filii, Filiæ, Neptos, Neptes, &c. & hi constituant *lineam descendentium*, die *Kinder/ und Kindes-Kinder/* vel sunt, qui neque nos genuerunt, neque ex nobis geniti sunt, stipitem tamen, seu radicem communem nobiscum habent (*die eines Stammen/ und Herkommens seyn*) & hi constituant *lineam*, seu ordinem *transversalem*; quibus observatis, quilibet sibi facile constituere potest arborem, seu ordinem sive cognitionis, seu consanguinitatis, tam in linea ascendentia & descendente, quam laterali, seu transversali. *Not.* autem per *gradum* hic aliud non intelligi, quam transitum de proximo in proximum cognatum, per *cognitionem* autem, conjunctionem plurium in uno stipite.

2316 Ut autem in casu, quo duo, vel plures contendunt de hæreditate ab Intestato, si dirimi facilius possit, an alter altero proximior sit defuncto? consequenter remotiorem excludat? videtur 1. facilius,

1. si cuique cum defuncto constitutatur arbor cognitionis, quo posito, ad rectum compurum juxta jus civile, generalis regula est, quod tot sint gradus, quot sunt diverse, & remotiores generationes, ut expomemus in seqq. Secunda est *specialis*, quando queritur, in quo gradu linea ascendentium, vel descendantium quis alteri cognatus sit, & sic habet: *in linea recta ascendentium, vel descendantium tot sunt gradus, quot sunt personæ, una dempto, de cuius cognitione queritur, vel à qua incipit numeratio*; Tertia etiam est *specialis* in linea collaterali, quæ sic habet: *in linea collaterali tot sunt gradus, quot sunt personæ, dempto stipite*. Per stipitem autem hic intelligitur illa persona, à qua ceteræ, de quarum conjunctione queritur, descendunt, & originem ducunt. Ut autem has regulas legitimè in præmix deducas, suppon. 1. debere construi arborem cognitionis, seu cognitionis ejus, cui alii volunt succedere ab intestato, & illius, qui vult succedere, & quidem sic, ut si volentes eum hæreditare, sint descendantes ab illo, constitutatur linea descendantium; si ascendentes, ascendentium; si collaterales, collateralium; habita porrò cognitionis arbores, si vis scire, quo gradu sis cognatus defuncto in linea recta (ut si defunctus sit Petrus) si tu es cum eodem in linea ab ipso descendantem (v. g. ejus nepos) statue ipsum in capite, seu principio linea, deinde filium ejus, post hunc nepotem, ac tandem ejus pronepotem, &c. Sub hoc numera incipiens vel à te, qui es nepos ejus, sursum versus usque ad Petrum inclusivè; vel à Petro deorsum usque ad te pariter inclusivè, qui es nepos, & cum in tali numeratione Petrus, ejus filius, ac nepos faciant tres personas, Petruque dempto remaneant tantum duæ, eris defuncto, (nimirum Avo tuo) cognatus in secundo gradu, juxta jus civile in linea recta descendente. Eodem modo, si tibi succedere ab intestato vellet Avus tuus, (idem dic de Avia) tibi pariter in linea ascendentia cognatus esset ille in secundo gradu, & hoc quidem ita, ut si unus tantum sit in ordine descendantium, hic solus succedat, si plures ejusdem gradis, æquilater succedantur.

Ex hoc habetur 1. quod jus etiam civile in ordine ad hæreditatem in linea recta ascendentium, & descendantium servet

servet eandem gradus computandi regulam, qua in ordine ad matrimonium utitur in eadem linea jus Canonicum; unde Pater, & Filius primo gradu juncti sunt; avus, & nepos, secundo; proavus, & pronepos, tertio, & sic deinceps. §. primo gradu, & seqq. Institut. de gradibus cognationum.

2318 Habetur 2. in linea laterali, sive aequali, sive inaequali in computu graduum quoad hereditates esse differentiam a jure canonico computante gradus in ordine ad matrimonium; nam jure civili in dicta linea tot censentur esse gradus consanguinitatis, quot sunt persona dempto stipite, numeratis omnibus collateralibus; atque adeo, quos sunt personae collaterales; & quia collaterales numerum exprimunt, in hac linea, juxta jus civile, nullus est primus gradus, secus, de jure canonico relatè ad matrimonia.

2319 Ex hoc habetur 3. juxta jus civile, duos fratres, vel duas sorores, vel fratrem, & sororem esse consanguineos in secundo gradu; fratrem, & fratris filium, vel filiam in tertio; fratrem, & pronepotem ex fratre, vel sotore, in quarto gradu; & sic deinceps; nam in primo gradu sunt duas tantum personae collaterales; in secundo, tres, in tercio, quatuor: consequenter etiam tot sunt gradus; nam collaterales per se non conjunguntur, sed tantum ratione stipitis communis utrique ac proximi, duo fratres v.g. ratione Patris, vel matris; frater, & nepos ex fratre, vel sotore, ratione avi, vel aviae, & sic deinceps; quia vero stipes non numeratur, eo dempto remanent soli collaterales, juxta quorum numerum erit numerus graduum.

§. 2.

Quo ordine succedant ab intestato parentibus liberi?

2320 Quid sit alteri succedere? quid succedere in capita, & stirpes? &c. expusimus à n. 2019. Not. autem tres esse ordines succendentium ab intestato; primus est descendentiū, seu liberorum; alter deficienbitib; liberis, seu descendentiū, est ascendiū, seu parentum: tertius denum in horum defectu, collateralium, nempe fratrum, sororum, & post

istos aliorum cognatorum, qui jure vocantur ad hereditatem, prout dicitur §. Cum filius. Instit. de hered. quæ ab intestato deseruntur, L. 3. junct. authent. in successione C. de suis, & legit. liberis, ac deum in authent. de heredib. ab intestato, venient collat. 9. c. 1. quibus positis?

Prima regula in hac questione est, 2321

quod filii naturales, & legiti, primi gradus, utriusque sexus, non tantum in patria potestate constituti, sed etiam emancipati, sive Clerici, aut Religiosi, sive Laici sint, preponantur aliis, qui sunt de linea ascendentiū, vel collateralium, ut habetur Novella 118. c. 1. ibi: Si quis igitur descendentiū fuerit ei, qui intestatus moritur cuiuslibet naturæ, aut gradus, sive ex masculorum genere, sive ex feminarum descendens, & sive sua potestate, sive sub potestate sit: omnibus ascendiū, & ex latere cognati preponantur, licet enim defunctus sub alterius potestate fuerit, tamen ejus filii, cuiuslibet sexus sint, aut gradus, etiam ipsis parentibus preponi præcipimus, quorum sih potestate fuerit, qui defunctus est, in illis videlicet rebus, quæ secundum nostras alias leges patribus non acquiruntur.

Subiungit deinde seqq. nam in usu harum rerum, qui debet acquiri, aut servari, nostras de his omnibus leges parentibus custodimus, sic tamen, ut, si quem horum descendentiū, filios relinquenter, mori contigerit, illius filios, aut filias, aut alios descendentes in propriis parentis locum succedere, sive sub potestate defuncti, sive sua potestate inveniantur, tantam de hereditate morientis accipientes partem, quanticunq; sint, quam corum parentes, si viveret, habuissent, quam Successionem in stirpes vocavit antiquitas; in hoc enim ordine gradum queri nouamus, sed cum filiis & filiabus ex premortuo filio, aut filianopestes vocari sanctimus, nulla introducenda differentia, sive masculi, sive feminæ sint, & seu ex masculorum, seu feminarum prole descendants, sive sua potestate, sive sub potestate sine constituti. Et haec quidem de Successionibus descendentiū disposuimus.

Ex his iuribus habetur firmata regula 2322

n. 2321. proposita, circa quam tamen not. 1. quando plures sunt liberi primi gradus, eos succedere in capita, si autem unus eorum, qui est paris cum aliis gradus defunctus reliquit liberos, istos succedere ayo, non in capita, sed in stirpes,